

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2002

Vyhlásené: 27. 7. 2002

Časová verzia predpisu účinná od: 1. 7.2016

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

416

ZÁKON

z 20. júna 2002

o navrátení nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje postup pri navrátení kultúrnych predmetov, ktoré sa nezákonne vyviezli z územia Slovenskej republiky na územie iného členského štátu Európskej únie (ďalej len „členský štát“) alebo z územia iného členského štátu na územie Slovenskej republiky.

§ 2

Vymedzenie základných pojmov

(1) Kultúrny predmet je na účely tohto zákona vec, ktorá je pred nezákonným vyvezením z územia Slovenskej republiky alebo členského štátu alebo po ňom označená alebo vymedzená Slovenskou republikou alebo príslušným členským štátom ako súčasť národného kultúrneho dedičstva, ktoré má umeleckú hodnotu, historickú hodnotu alebo archeologickú hodnotu podľa právnych predpisov alebo administratívnych postupov Slovenskej republiky alebo príslušného členského štátu.

(2) Národné kultúrne dedičstvo Slovenskej republiky na účely tohto zákona tvoria tieto kultúrne predmety:

- a) národné kultúrne pamiatky¹⁾ alebo ich časti,
- b) archeologické nálezy²⁾ a nálezy,³⁾
- c) zbierkové predmety,⁴⁾
- d) historické knižničné dokumenty a historické knižničné fondy,⁵⁾
- e) archívne dokumenty,⁶⁾
- f) predmety kultúrnej hodnoty⁷⁾ okrem predmetov podľa písmena c).

(3) Nezákonným vývozom kultúrneho predmetu z územia Slovenskej republiky alebo z územia členského štátu je

- a) vývoz kultúrneho predmetu z územia Slovenskej republiky alebo z územia členského štátu v rozpore s predpismi na ochranu národného kultúrneho dedičstva alebo v rozpore s osobitným predpisom⁸⁾ alebo

b) nevrátenie dočasne vyvezeného kultúrneho predmetu po uplynutí lehoty zákonného dočasného vývozu alebo akékoľvek porušenie iných podmienok týkajúcich sa takéhoto dočasného vývozu.⁹⁾

(4) Verejnú zbierku Slovenskej republiky tvoria národné kultúrne pamiatky alebo ich časti, archeologické nálezy, nálezy, zbierkové predmety, historické knižničné dokumenty a historické knižničné fondy, archívne dokumenty a predmety kultúrnej hodnoty vo vlastníctve Slovenskej republiky, vyššieho územného celku, obce alebo v správe právnickej osoby zriadenej zákonom alebo zriadenej orgánom štátnej správy, vyšším územným celkom alebo obcou, alebo vo vlastníctve právnickej osoby, v ktorej má štát, obec alebo vyšší územný celok majetkovú účasť viac ako 20 %.

(5) Požiadaný štát je členský štát, na ktorého území sa nachádza kultúrny predmet nezákonne vyvezený z územia iného členského štátu.

(6) Žiadajúci štát je členský štát, z ktorého územia sa kultúrny predmet nezákonne vyviezol.

(7) Navrátenie je fyzické vrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie žiadajúceho štátu.

§ 3 Príslušnosť

(1) Ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky príslušným na plnenie úloh spojených s navrátením nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov je Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky¹⁰⁾ (ďalej len „ministerstvo“).

(2) Pri vyhľadávaní nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov ministerstvo spolupracuje s príslušnými ústrednými orgánmi členských štátov a oznamuje im nájdenie, stratu alebo odcudzenie kultúrnych predmetov bezodkladne po tom, ako sa o nich dozvedelo. Ministerstvo podporuje konzultácie medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi Slovenskej republiky a iných členských štátov, ktoré pátrajú po nezákonne vyvezených kultúrnych predmetoch.

Slovenská republika ako požiadaný štát

§ 4 Postup ministerstva pri vyhľadávaní a obhliadke kultúrneho predmetu

(1) Ministerstvo na základe písomnej žiadosti ústredného orgánu žiadajúceho štátu začne vyhľadávať nezákonne vyvezený kultúrny predmet na území Slovenskej republiky.

(2) Žiadosť obsahuje

- a) opis nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu a jeho fotodokumentáciu, ak bola vyhotovená, a predpokladané miesto, na ktorom sa môže kultúrny predmet nachádzať,
- b) doklady, z ktorých vyplýva, že ide o kultúrny predmet podľa právneho predpisu žiadajúceho štátu,
- c) vyjadrenie žiadajúceho štátu, v čom vidí nezákonnosť vývozu kultúrneho predmetu,
- d) identifikačné údaje o osobe, ktorá môže nezákonne vyvezený kultúrny predmet vlastníť alebo držať.

(3) Ak ministerstvo zistí miesto, na ktorom sa nezákonne vyvezený kultúrny predmet nachádza, bezodkladne vykoná nevyhnutné opatrenia potrebné na jeho ochranu a súčasne o tom upovedomí žiadajúci štát a vlastníka alebo držiteľa nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu (ďalej len „vlastník alebo držiteľ“).

(4) Ministerstvo umožní príslušným orgánom žiadajúceho štátu vykonať obhliadku vyhladaného nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu v Slovenskej republike v lehote šiestich mesiacov odo dňa upovedomenia podľa odseku 3; ak sa príslušný orgán žiadajúceho štátu na vykonaní obhliadky v ustanovenej lehote nezúčastní, ministerstvo doterajšie opatrenia zruší.

(5) Vykonanie obhliadky nariadi ministerstvo rozhodnutím. Odvolanie proti takémuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok.

(6) Obhliadka sa musí vykonať podľa charakteru kultúrneho predmetu za účasti najmenej jedného odborníka povereného ministerstvom.

(7) Vlastník alebo držiteľ kultúrneho predmetu je povinný strpieť vykonanie obhliadky takého predmetu na mieste samom, ak nie je obydľím,¹¹⁾ alebo predložiť kultúrny predmet na obhliadku na vopred určené miesto.

§ 5

Opatrenia na zabezpečenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

(1) V záujme zabezpečenia nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na základe rozhodnutia ministerstva je vlastník alebo držiteľ povinný

- a) odovzdať na nevyhnutný čas takýto predmet do úschovy na vopred určené miesto až do skončenia konania o navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu,
- b) predložiť požadované listinné dôkazy a iné dôkazné prostriedky o spôsobe nadobudnutia kultúrneho predmetu.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu podľa odseku 1 nemá odkladný účinok.

§ 6

Náhrada za obhliadku a za opatrenia na zabezpečenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

(1) Ministerstvo nahradí vlastníčkovi alebo držiteľovi

- a) náklady vzniknuté v súvislosti s obhliadkou kultúrneho predmetu podľa § 4 ods. 5,
- b) náklady vzniknuté v súvislosti s opatreniami podľa § 5,
- c) ušlý zisk alebo ušlý zárobok v sume jeho priemerného zárobku.¹²⁾

(2) O náhrade podľa odseku 1 rozhodne ministerstvo na žiadosť vlastníka alebo držiteľa. Vlastník alebo držiteľ môže požiadať o náhradu podľa odseku 1 do 15 dní odo dňa vykonania obhliadky alebo opatrení podľa § 5, inak toto právo zaniká.

(3) Náhrada podľa odsekov 1 a 2 patrí aj vlastníčkovi alebo držiteľovi kultúrneho predmetu, ktorý preukáže, že kultúrny predmet, na ktorom sa vykonala obhliadka, nie je zhodný s vyhľadávaným nezákonne vyvezeným kultúrnym predmetom.

(4) Ministerstvo uplatní náhradu nákladov, ktoré vznikli Slovenskej republike zo zabezpečenia opatrení, podľa odsekov 1 a 3 od žiadajúceho štátu.

§ 6a

Lehota na uplatnenie nároku na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu z územia žiadajúceho štátu

(1) Nárok na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu podľa tohto zákona nie je možné uplatniť po uplynutí troch rokov odo dňa, keď sa príslušný ústredný orgán žiadajúceho

štátu dozvedel o mieste, kde sa kultúrny predmet nachádza a o totožnosti jeho vlastníka alebo držiteľa.

(2) Nárok na navrátenie podľa odseku 1 nie je možné uplatniť po uplynutí 30 rokov odo dňa, keď bol kultúrny predmet nezákonne vyvezený z územia žiadajúceho štátu, ak odsek 3 neustanovuje inak.

(3) Ak ide o kultúrny predmet, ktorý je súčasťou verejnej zbierky podľa vnútroštátnych právnych predpisov žiadajúceho štátu a o kultúrny predmet zapísaný v inventároch cirkví a náboženských spoločností žiadajúceho štátu, v ktorom sa na ich ochranu vzťahujú osobitné predpisy, lehota na uplatnenie nároku na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu je 75 rokov odo dňa, keď bol kultúrny predmet nezákonne vyvezený z územia žiadajúceho štátu, okrem prípadu, ak má žiadajúci štát

- a) vo svojom právnom poriadku zakotvenú nepremlčateľnosť nároku na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu alebo
- b) so Slovenskou republikou uzavretú bilaterálnu zmluvu, v ktorej dohodnutá lehota na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu presahuje 75 rokov.

§ 7

Zmierovacie konanie

(1) Ak je účelné, aby sa medzi ústredným orgánom žiadajúceho štátu a vlastníkom alebo držiteľom uskutočnilo zmierovacie konanie smerujúce k navráteniu nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie žiadajúceho štátu a žiadajúci štát a vlastník alebo držiteľ výslovne súhlasia s týmto zmierovacím konaním, má ministerstvo postavenie sprostredkovateľa.

(2) Ak sa na základe zmierovacieho konania podľa odseku 1 uzavrie medzi ústredným orgánom žiadajúceho štátu a vlastníkom alebo držiteľom dohoda o navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie žiadajúceho štátu, má vlastník alebo držiteľ takého predmetu právo na primeranú náhradu, ak zabezpečil primeranú ochranu kultúrnemu predmetu.

(3) Náklady, ktoré vznikli postupom podľa odseku 2, znáša žiadajúci štát. Slovenská republika vráti žiadajúcemu štátu nezákonne vyvezený kultúrny predmet až po uhradení vynaložených nákladov potrebných na jeho vyhládanie.

§ 8

Návrh na začatie súdneho konania

(1) Súd na návrh žiadajúceho štátu rozhodne o navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu podľa osobitného predpisu.¹³⁾

(2) Návrh podľa odseku 1 možno podať v lehotách podľa § 6a.

(3) Ministerstvo informuje o podaní návrhu na začatie súdneho konania príslušné ústredné orgány ostatných členských štátov bezodkladne po tom, ako ho ústredný orgán žiadajúceho štátu o tomto návrhu upovedomí.

(4) Ak súd rozhodne o navrátení kultúrneho predmetu podľa odseku 1, prizná primerané odškodnenie vlastníkovi vzhľadom na okolnosti prípadu, ak vlastník preukáže, že pri nadobudnutí kultúrneho predmetu postupoval s náležitou starostlivosťou.

(5) Na posúdenie, či vlastník postupoval s náležitou starostlivosťou, sa berú do úvahy všetky okolnosti nadobudnutia, a to najmä dokumentácia o pôvode kultúrneho predmetu, povolenie na vývoz kultúrneho predmetu potrebné na základe právnych predpisov žiadajúceho štátu, charakter

zúčastnených strán, zaplatená cena, skutočnosť, či vlastník nahliadol do prístupných registrov odcudzených kultúrnych predmetov a akákoľvek ďalšia relevantná informácia, ktorú mohol reálne získať, alebo akékoľvek ďalšie opatrenia, ktoré mohli alebo mali byť uskutočnené za rovnakých okolností.

(6) Odškodnenie uhradí žiadajúci štát vlastníkovi po navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu.

§ 9

Výdavky spojené s navrátením nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

Výdavky spojené s navrátením nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu uhradza žiadajúci štát.

§ 9a

Právo žiadajúceho štátu na regresnú náhradu

Úhradou primeraného odškodnenia podľa § 8 ods. 4 a výdavkov uvedených v § 9 nie je dotknuté právo žiadajúceho štátu požadovať náhradu týchto súm od osôb zodpovedných za nezákonný vývoz kultúrneho predmetu z jeho územia.

Slovenská republika ako žiadajúci štát

§ 10

Postup ministerstva pri vyhľadávaní a obhliadke kultúrneho predmetu

(1) Ministerstvo bezodkladne požiada príslušný ústredný orgán požiadaného štátu o vyhľadanie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu z územia Slovenskej republiky, ak zistí, že takýto predmet sa nachádza na území požiadaného štátu. Žiadosť obsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2.

(2) Ministerstvo vykoná obhliadku nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu z územia Slovenskej republiky, ktorý bol nájdený na území požiadaného štátu; obhliadku vykoná do šiestich mesiacov od upovedomenia požiadaného štátu o tom, že takýto predmet bol nájdený na jeho území.

§ 10a

Lehota na uplatnenie nároku na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu z územia Slovenskej republiky

(1) Nárok na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu podľa tohto zákona nie je možné uplatniť po uplynutí troch rokov odo dňa, keď sa ministerstvo dozvedelo o mieste, kde sa kultúrny predmet nachádza a o totožnosti jeho vlastníka alebo držiteľa.

(2) Nárok na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu podľa odseku 1 nie je možné uplatniť po uplynutí 30 rokov odo dňa, keď bol kultúrny predmet nezákonne vyvezený z územia Slovenskej republiky, ak odsek 3 neustanovuje inak.

(3) Ak ide o kultúrny predmet, ktorý je súčasťou verejnej zbierky podľa § 2 ods. 4, a ak ide o kultúrny predmet zapísaný v inventároch cirkví a náboženských spoločností v Slovenskej republike, nárok na navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu je nepremlčateľný.